

עפ 12486-11-24 - ירון דוגה נ' מדינת ישראל

סדר דין פלילי - חזרה מהודיה

בית המשפט העליון

ע"פ 12486-11-24

לפני:

כבוד השופטת דפנה ברק-ארז
כבוד השופט דוד מינץ
כבוד השופטת יעל וילנר

המערער:
נגד

ירון דוגה

המשיבה:

מדינת ישראל

ערעור על הכרעת דינו של בית המשפט המחוזי
בירושלים (השופטת ח' מ' לומפ) מיום
25.12.2023 ועל החלטותיו מיום 27.6.2024
ומיום 8.8.2024 בת"פ 62929-11-22
י"א תמוז התשפ"ה (7 יולי 2025)

תאריך הישיבה:
בשם המערער:
בשם המשיבה:

עו"ד אורן סוקר

פסק-דין

השופט דוד מינץ:

ערעור על הכרעת דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים (השופטת ח' מ' לומפ) מיום 25.12.2023 ועל החלטותיו מיום 27.6.2024 ומיום 8.8.2024 בת"פ 62929-11-22, בהן הורשע המערער בדינו ונדחו בקשותיו להתיר לו לחזור בו מהודאתו אשר ניתנה במסגרת הסדר טיעון ועל פיה הורשע.

הרקע לערעור

1. ביום 28.11.2022 הוגש כתב אישום נגד המערער ורעייתו (להלן גם: בני הזוג). כתב האישום ייחס לבני הזוג עבירות מרמה בקשר עם קבלת רישיון להקמת עסק למתן שירותי מטבע (להלן: העסק) וחידושו. כן ייחס כתב האישום למערער לבדו עבירות הלבנת הון ביחס לניהול העסק, כמו גם עבירות מס, זיוף, מרמה והלבנת הון בקשר למכרז של רשות מקרקעי ישראל. בד בבד עם כתב האישום הוגשה בקשה לחילוט הכספים והמחאות שנתפסו בביתם של בני הזוג.

2. בהסכמת הצדדים הועבר התיק להליך גישור, ובסופו נחתם הסדר טיעון. בכל הנוגע למערער הוסכם כי הוא יודה וירשע על פי הודאתו בעובדות כתב אישום מתוקן המייחס לו עבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, עבירה לפי סעיף 415 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (3 עבירות); מסירת מידע כוזב במטרה שלא יהיה דיווח, עבירה לפי סעיף 3(ב)(1) לחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000 (ריבוי עבירות); וניכוי מס תשומות בלי שיש לגביו מסמך כאמור בסעיף 38 לחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975, עבירה לפי סעיף 117(ב)(5) לחוק זה. ביחס לעונשו של המערער הוסכם כי התביעה תגביל את עצמה לעונש של 20 חודשי מאסר בפועל בעוד שההגנה תטען באופן חופשי; כי ככל שיטל על המערער עונש מאסר בפועל הוא ירוצה במצטבר לעונש שנגזר עליו בהליך אחר; וכי הצדדים יעתרו בהסכמה לחילוט כלל הרכוש התפוס, ולהטלת עונש מאסר על תנאי וקנס כספי. באשר לרעייתו של המערער (להלן: האישה או הרעיה) הוסכם כי לאחר מועד הצגת הסדר הטיעון יעתרו הצדדים בהסכמה לבטל את כתב האישום נגדה. עוד נקבע בהסדר כי תחולתו היא במישור הפלילי בלבד, וכי בני הזוג מצהירים שאין להם ולא יהיו להם טענות או תביעות כלפי המשיבה בקשר לתיק זה, לרבות לגבי הליכי התפיסה והחילוט שנערכו במסגרתו.

3. ביום 25.12.2023 התקיים דיון לפני בית המשפט המחוזי בו הוצגו פרטי הסדר הטיעון. לאחר שבית המשפט הסביר לבני הזוג כי הוא אינו כפוף להסדר, באי כוחם הצהירו כי הסבירו להם את פרטיו והקריאו להם את כתב האישום המתוקן, וכי בני הזוג מסכימים להסדר. כמו כן, המערער הצהיר בעצמו כי הוא לוקח אחריות על כתב האישום המתוקן ומודה בו, תוך שציין כי עשה זאת בעיתוי זה על מנת שההליכים נגד רעייתו יסתיימו. רעייתו מצדה הסכימה לביטול כתב האישום נגדה. על יסוד כל האמור, בסופו של הדיון הורה בית המשפט על ביטול כתב האישום נגד האישה, והרשיע את המערער על פי הודאתו בעבירות מושא כתב האישום המתוקן.

4. אלא שעוד טרם ניתן גזר הדין, ביום 6.3.2024 הגיש המערער - באמצעות בא-כוח חדש - בקשה לחזור בו מהודאתו. הוא טען כי הליך הגישור לווה ב"לחצים פנימיים וחיצוניים" היוורדים לשורשו של עניין, אשר פגעו באוטונומיית הרצון החופשי שלו. בפרט נטען כי הופעלו עליו לחצים כבדים מצד רעייתו על מנת שיוודה וירשע, באופן שיביא לניכויה מאשמה ולביטול כתב האישום נגדה. לחצים אלה היו מנת חלקו גם באולם בית המשפט, שכן האווירה בהליך הגישור הייתה מלחיצה והטונים בה היו גבוהים.

בנוסף, המשיבה העמידה אותו במצב בלתי אפשרי לפיו רק אם יודה ויורשע בכתב האישום יימחקו האישומים נגד רעיתו, עובדה המהווה פסול בהסדר הטיעון היורד לשורשו של עניין. על הלחצים שהופעלו עליו ניתן גם ללמוד מהעובדה שהוא כלל לא התכוון להודות במיוחס לו עובר לשיבת הגישור, וכן מדבריו בדיון לפני בית המשפט המחוזי מיום 25.12.2023 לפיהם לקח אחריות על מעשיו בעיתוי זה על מנת שההליכים נגד רעיתו יסתיימו. דבריו אלה אינם מעידים על הודאה מתוך רצון וחופשי אלא להיפך. עוד הוא טען כי חתם בחופזה על הסדר הטיעון, כשהיה נסער, מבלי שקרא והבין לעומק את פרטי ההסדר ואת משמעות הודייתו. בכלל זה, הוא לא הבין כשורה את העובדה שמדובר ב"הסדר טווח"; את העובדה שהוא מורשע בעבירות מושא כתב אישום הכולל עובדות בהן הוא כופר לחלוטין; ואת העובדה שבהסדר הטיעון הוכנס רכיב השולל ממנו כל זכות תביעה בדיון האזרחי ביחס להליכי החקירה, החילוט והתפיסה. המערער הפנה בבקשתו למקרים שונים שנדונו על ידי בית משפט זה בהם הותרה חזרה מהודאה, ובכללם ע"פ 635/05 דענא נ' מדינת ישראל (26.11.2007) (להלן: עניין דענא), וטען כי יש להחיל את קביעותיהם גם בעניינו.

5. לאחר שהתקיימו שני דיונים במעמד הצדדים והובאו לעיון בית המשפט עמדת בא-כוחה של האישה ועמדת בא-כוחו הקודם של המערער, ביום 27.6.2024 נדחתה הבקשה. נקבע כי המערער לא הצליח להרים את הנטל המוטל עליו להראות כי לא הבין את תנאי הסדר הטיעון עליו חתם. הסדר הטיעון הוא פרי של הליך גישור אליו הופנו הצדדים בהסכמה, במסגרתו התקיימו שתי ישיבות ארוכות בהן נערך שיח ארוך, מפורט ומקיף בכל תנאי ההסדר ובהשלכותיו על המערער. במהלך ישיבות הגישור המערער היה מעורב עד מאוד, התבטא הן בעצמו והן באמצעות בא-כוחו, הביע בקיאות בפרטי ההסדר שנדונו ולא חשש להביע את עמדותיו ולבוא בדברים עם המשיבה. המערער ידע בדיוק על מה הוא מסכים עת בחר להגיע להסדר הטיעון בתנאים שהוצעו לו. יתרה מכך, עיון בהסדר מלמד כי הוא מנוסח בשפה ברורה ופשוטה ומתייחס באופן מפורש לכל הסוגיות אותן טען כי לא הבין. גם בדיון בו הוצג הסדר הטיעון הושמעו עיקריו למערער, אשר השיב כי הוא לוקח אחריות על כתב האישום המתוקן ומודה בו. נוכח כל האמור, יש קושי ממשי לקבל את טענתו כי לא הבין את תוכן הסדר הטיעון ואת עובדות כתב האישום המתוקן. המערער לא הציג כל ראיה או נימוק שביכולתם להסביר מדוע לא הבין את רכיבי ההסדר. ההסבר היחיד שניתן לכך היה כי האווירה בדיון הייתה מלחיצה והטונים בה היו גבוהים. אכן, ישיבות הגישור היו סוערות למדי, אולם לכל אורכן המערער היה מרוכז, הבין את שמוצע לו, התווכח, התמקח והציע הצעות משלו. כל זאת כאשר הוא מפגין בקיאות בפרטים ומלווה בעורך דינו, ותוך שניתנה לו האפשרות להפסיק את הליך הגישור בכל עת.

6. עוד דחה בית המשפט את טענת המערער כי חתם על הסדר הטיעון בשל מכבש לחצים שהאישה הפעילה עליו. נקבע כי המערער ורעיתו אינם שותפים אקראיים לעבירה אלא בני זוג נשואים, ועל כן אין פסול בכך שהמערער שקל גם שיקולים הנוגעים לטובתה בבואו להחליט אם להודות ולהסכים להסדר. מה גם שבמובן מסוים, טובתה שלה היא גם טובתו שלו. בנוסף, המערער ורעיתו יוצגו בנפרד,

כך שעורך דינו של המערער היה מסור לו ולאינטרסים שלו בלבד. אילו עורך הדין סבר כי הסדר הטיעון אינו עולה בקנה אחד עם טובתו של המערער, היה מזהיר אותו שלא להסכים לו. באשר לפסק דינו של בית משפט זה בעניין דענא, בו הותרה חזרה מהודאה בשל לחצים שהופעלו על הנאשם באותו מקרה, בית המשפט ציין כי נסיבותיו שונות בתכלית מנסיבות המקרה דנן, ועל כן אין מקום להחיל את קביעותיו בעניינו.

7. בית המשפט הוסיף כי התנהלותו הדיונית של המערער מחזקת את המסקנה לפיה בקשתו לחזור בו מההודיה אינה נובעת מרצונו להוכיח את חפותו, אלא משיקולים טקטיים הנוגעים לכך שכתב האישום נגד רעייתו כבר בוטל. זאת בין היתר בשים לב לכך שכתב האישום נגדה בוטל כבר במעמד הדיון ולא לאחר שמיעת הטיעונים לעונש של המערער, כפי שביקשה המשיבה בתחילה; לכך שכבר בסמוך לאחר מכן פנו המערער ורעייתו למשיבה על מנת שתקיים את חלקה בהסכם ותסגור את תיק החקירה נגדה; ולכך שרק כחודשיים לאחר מכן הוגשה הבקשה לחזרה מההודיה, כאשר טענות המערער כי פנה קודם לכן לבא-כוחו הקודם בעניין לא פורטו ולא הובהר מדוע בא-כוחו לא נענה לכך. במקרה זה, הגם שמבחינה פורמלית עיתוי הבקשה לחזרה מההודיה הגיע לפני מתן גזר הדין, עובדה שמפחיתה ככלל את החשש שמא מדובר בצעד טקטי - בפועל המערער הספיק לקבל רכיב אחד מתוך ההסדר הכולל בדמות ביטול כתב האישום נגד רעייתו. לבסוף נדחתה הטענה כי מפרוטוקול הדיון ומדברי בא-כוחו הקודם של המערער עולה כי הוא לא התכוון להודות עובר לשיבת הגישור. עצם נכונותו לגשת להליך גישור מצביעה על נכונותו לשקול להודות בסופו של דבר בחלק מהעבירות המיוחסות לו ולהגיע להסדר טיעון.

8. ביום 7.8.2024 הגיש המערער בקשה לעיון מחדש בהחלטת בית המשפט (לצד בקשה חלופית לקבלת תסקיר שירות מבחן עובר לגזירת עונשו, אשר אינה עומדת במוקד הערעור ועל כן לא ארחיב לגביה). לבקשה צורפה עמדה עדכנית מטעם בא-כוחו הקודם של המערער, ונטען כי יש בה כדי להטות את הכף לעבר קבלת הבקשה. מעמדה זו נטען כי עולה שהודיית המערער נמסרה למרות אמונתו הכנה בחפותו, עקב מערכת לחצים כבדה שהופעלה עליו מצד רעייתו; שהמערער פנה לבא-כוחו מספר פעמים בבקשה שיגיש בשמו בקשה לחזרה מהודאה כבר בשבועיים שלאחר הרשעתו; ושבא-כוחו אכן נענה לפנייתו אך המערער החליט לעשות זאת באמצעות סנגור אחר. כן נטען כי האינטרס הציבורי המכריע הוא שלא להרשיע אדם מבלי שניתן לו יומו להוכיח את חפותו, וכאשר קיים חשש כבד שהודה רק בשל לחצים חיצוניים בניגוד לאמונתו הכנה בחפותו.

9. בקשת המערער לעיון מחדש נדחתה אף היא ביום 8.8.2024. נקבע כי בניגוד לטענתו, אין בהתייחסות הנוספת של בא-כוחו הקודם כדי להטות את הכף לעבר היעדרות לבקשה. בקשה לעיון מחדש לא נועדה לשמש אכסניה לביצוע מקצה שיפורים או להגשת הבהרות, ואין בהתייחסות האמורה עובדות חדשות כלשהן. אף אם עולה ממנה שניכרו במערער הרהורי חרטה במועד סמוך לחתימה על הסדר טיעון, אין בכך כדי לשנות מהעובדה שהבקשה הוגשה רק לאחר שבוטל כתב האישום נגד רעייתו

והוא וידא שהתיק בעניינה נסגר. לכך יש להוסיף כי מהתייחסות בא-כוחו כלל לא עולה שהמערער לא הבין את הסדר הטיעון או את כתב האישום המתוקן, ואף לא שהיו לו טענות כלשהן על ייצוגו או על הליך הגישור. באשר ליתר הטענות שהעלה המערער, אלה הוכרעו בהחלטה הקודמת ואין מקום לשוב ולהידרש להן. בית המשפט ציין כי אמנם אחת ממטרותיו המרכזיות והחשובות של ההליך הפלילי היא לרדת לחקר האמת ולוודא שנאשם לא יורשע בעבירות שהוא סבור שלא ביצע, אך הדגש ניתן בראש ובראשונה לשאלת רצונו החופשי בעת ההודיה ולמידת הבנתו את משמעות החלטתו.

מכאן הערעור שלפנינו, המופנה כאמור נגד החלטותיו של בית המשפט המחוזי מיום 27.6.2024 ומיום 8.8.2024.

10. למען שלמות התמונה יצוין כי ביום 26.9.2025 בית המשפט המחוזי גזר את דינו של המערער והשית עליו 13 חודשי מאסר בפועל לצד עונשים נלווים.

טענות הצדדים

11. ערעורו של המערער ממוקד בטענה כי הוא הודה רק בשל הלחץ המשמעותי והמתמשך שהופעל עליו מצד רעייתו. הודייתו נבעה אך ורק מתוך הרצון לסייע לאשתו לבטל את כתב האישום נגדה, ובשום אופן לא מתוך הכרה באשמתו. הסכמת המשיבה לביטול כתב האישום נגד רעייתו הייתה מותנית בהסכמתו להודות בכתב האישום, והדבר הובהר לו לא אחת. רק מטעם זה הוא ביטל את טובתו האישית ואת אמונתו בחפותו והעדיף את טובת רעייתו על פניהן. הדבר לא נעשה בקלות אלא לאחר מסע לחצים שהופעל על ידה, בשל חששותיה מהשלכות ההליך הפלילי על עתידה המקצועי, ומתוך חולשה שלו. בנסיבות אלה עומדות לו שתי עילות טובות המצדיקות את קבלת הערעור - פגם ברצונו החופשי בשעת מתן הודאתו, ורצונו האמיתי לקבל את יומו על מנת להוכיח את חפותו. לטענתו עילות אלה מתחזקות מעצם העובדה שהוא ביקש לחזור בו מהודייתו בסמוך מאוד למועד בו ניתנה, עוד טרם נשמעו הטיעונים לעונש, ושגה בית המשפט כשלא נעתר לבקשתו.

12. המערער הוסיף והתייחס בערעורו לקביעותיו השונות של בית המשפט המחוזי בהחלטותיו. כך בית המשפט לא דחה את טענתו העובדתית לפיה רעייתו הפעילה עליו "מכבש לחצים" במטרה שיודה בכתב האישום. בית המשפט יצא מנקודת הנחה שטובתה של האישה היא גם טובתו שלו ולכן מדובר בשיקול לגיטימי בהחלטה להודות במיוחס לו. ברם אף אם יש ממש בקביעה זו, אין בה כדי ליתן מענה לעובדה שרצונו של המערער נפגם בשל הלחץ הבלתי לגיטימי שהופעל עליו. גם הקביעה כי אילו סבר עורך הדין שייצגו שההסדר אינו פועל לטובתו הוא היה מזהיר אותו, אינה נותנת מענה לכך שהוא הודה בשל הלחץ שהופעל עליו. עוד שגה בית המשפט בקביעתו כי אין ללמוד מעניין דענא לענייננו, כאשר האבחנות שערך אינן בעלות משקל משמעותי. בית המשפט גם שגה בקביעתו כי בקשת המערער

לחזור בו מהודייתו נובעת משיקולים טקטיים ולא מתוך רצונו להוכיח את חפותו. לא רק שמדובר בקביעה בלתי מבוססת, יש בה כדי להוכיח כי הודייתו בעיתוי שבו ניתנה לא נבעה מתחושת אשמה וקבלת אחריות פלילית אמתית, דבר המחזק את ההצדקה לאפשר לו לחזור ממנה. באשר לקביעה כי עצם נכונות המערער לפנות להליך גישור מעידה על נכונותו להודות בחלק מהעבירות המיוחסות לו, גם זו אינה יכולה לעמוד. לא רק שנכונות לפנות להליך גישור לא מעידה על נכונות להודות בעובדות כתב האישום, ודאי לא באופן גורף; במקרה דנן לצד המערער הואשמה גם רעייתו, והליך הגישור התקיים בעיקר בשל רצונה. גם נימוקיו של בית המשפט בנוגע לנפקות ההתייחסות המעודכנת שהובאה מטעם בא-כוחו הקודם של המערער אינם יכולים לעמוד. המערער ביקש להגיש את הבקשה לביטול ההודיה מיד לאחר שניתנה, ולא השתהה כלל וכלל. ולבסוף, גם העובדה שרעייתו כבר "נהנתה" מביטול כתב האישום אינה רלוונטית וודאי שאינה בעלת משקל מכריע בנסיבות העניין. נוכח כל האמור התבקש לאפשר למערער לחזור בו מהודייתו ולנסות להוכיח את חפותו לפני בית המשפט המחוזי.

13. בדיון שהתקיים לפנינו ביום 7.7.2025 חזר בא-כוח המערער על עיקר טענותיו. מנגד, בא-כוח המשיבה החרה-החזיק אחר החלטותיו של בית המשפט המחוזי. לעמדתו, אין כל ראשית ראיה שהופעל על המערער לחץ פסול מצד גורם כלשהו, ואף קיימות קביעות נחרצות בנוגע למעורבותו בהליך ולמודעותו למתרחש בו.

דיון והכרעה

14. לאחר עיון בטענות המערער ולאחר שמיעת באי-כוח הצדדים בדיון שהתקיים לפנינו, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערעור להידחות וכך אציע לחברותי שנעשה.

15. סעיף 153(א) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 קובע כי:

הודה הנאשם בעובדה, אם בהודיה שבכתב לפני המשפט ואם במהלך המשפט, רשאי הוא בכל שלב של המשפט לחזור בו מן ההודיה, כולה או מקצתה, אם הרשה זאת בית המשפט מנימוקים מיוחדים שיירשמו.

מהוראתו של סעיף זה עולה אפוא כי מקום שבו בחר נאשם להודות בעובדות כתב האישום, הוא לא יוכל עוד לחזור בו מהודאתו, אלא ברשות בית המשפט ובהתקיים נימוקים מיוחדים (ע"פ 3754/91 מדינת ישראל נ' סמחאת, פ"ד מה(5) 798, 801 (1991) (להלן: עניין סמחאת); ע"פ 16773-09-24 סביחאת נ' מדינת ישראל, פסקאות 19-23 (2.2.2025) (להלן: עניין סביחאת)).

16. לאורך השנים התבססו בהלכה הפסוקה שלוש עילות מרכזיות שבהתקיימן ישקול בית המשפט

להתיר לנאשם לחזור בו מהודאתו: פגם ברצון החופשי; רצון כן בחשיפת האמת העובדתית; וכשל בייצוג המשפטי (ע"פ 20136-11-24 מחאמיד נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (19.6.2025); רע"פ 9292/20-25 סצ'קו נ' שב"ס, פסקה 12 (18.6.2025); עניין סביחאת, פסקה 20; ע"פ 9292/20 מחאמיד נ' מדינת ישראל, פסקה 16 (18.5.2021) (להלן: עניין מחאמיד)). הנטל להוכחת התקיימות כל אחת מהעילות האמורות רובץ על כתפי הנאשם (ע"פ 7533/23 שמש נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (23.7.2024); ע"פ 2840/23 קוטובסקי נ' מדינת ישראל, פסקה 17 (6.6.2023); ע"פ 2251/21 אבו עראר נ' מדינת ישראל, פסקה 15 (15.12.2021)).

17. בענייננו, ערעורו של המערער ממוקד בשתי העילות הראשונות, כאשר עיקר טענותיו נסוב על לחץ שהופעל עליו לשיטתו מצד רעייתו. כפי שיפורט להלן, לא מצאתי כי נפל פגם בקביעותו של בית המשפט המחוזי ביחס לעילות אלה.

18. אפתח בעילה הראשונה - פגם ברצון החופשי. ביחס לעילה זו נפסק בעבר כי:

"... כדי להוכיח פגם ברצון אין די באמירה כוללנית וסתמית לפיה הנאשם היה נתון בעת מתן ההודאה בלחצים שהביאוהו להסכים להסדר טיעון - זאת, מאחר שההליך הפלילי הוא אירוע מלחיץ מטיבו ומטבעו, ובלחצים הרגילים אין די. כדי להרים את נטל ההוכחה, הנאשם יהיה חייב להיכבד ולהראות כי בשל האופן בו נוהל ההליך בעניינו או בשל הדרך בה נוהל המשא ומתן לקראת גיבושו של הסדר הטיעון הוא היה נתון בלחצים בלתי סבירים ופסולים אשר שכנעוהו להודות בכתב האישום; וכן לפרט את מהות הלחצים האמורים" (ע"פ 8777/18 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (29.10.2019); ראו גם: עניין סביחאת, פסקה 21; ע"פ 5373/23 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 15 (10.10.2024) (להלן: ע"פ 5373/23)).

יישום האמור על המקרה שלפנינו מוליך למסקנה כי בצדק נדחו טענות המערער ביחס לעילה זו.

19. נקודת המוצא לדיון היא כי המערער היה מיוצג בהליך הגישור שבעקבותיו גובש הסדר הטיעון. כמו כן, כפי שעולה מהחלטתו של בית המשפט המחוזי מיום 27.6.2024, המערער השתתף בהליך הגישור באופן פעיל ומשמעותי, ולא חשש מלהביע את עמדותיו ורצונותיו. וכלשון ההחלטה:

"... במהלך ישיבות הגישור, הנאשם היה מעורב עד מאוד, התבטא הן בעצמו הן באמצעות בא כוחו, הביע בקיאות בפרטי פרטים של ההסדר שנדונו ולא חשש להביע את עמדותיו ולבוא בדברים עם ב"כ המאשימה. חלק מדרישותיו נענו וחלקן לא נענו, והנאשם ידע בדיוק על מה הוא מסכים עת בחר להגיע להסדר הטיעון בתנאים שהוצאו לו [...]. לכל אורכן [של ישיבות הגישור - ד.מ.] הנאשם היה מרוכז, הבין את שמוצע לו, התווכח והתמקח והציע הצעות משלו, וכל זאת כשהוא מפגין בקיאות

בפרטים ומלווה בעורך דינו, וניתנה לו האפשרות להפסיק את הליך הגישור בכל עת, והוא זה שביקש בסופו של דבר להגיע להסדר הטיעון" (שם, פסקאות 26 ו-29).

נוסף על כך, הסדר הטיעון אליו הגיעו הצדדים היה כתוב בבהירות ובפשטות, והוא אף הוסבר בפירוט במהלך הדיון שהתקיים לפני בית המשפט ביום 25.12.2023. באותו דיון באי-כוחם של בני הזוג הצהירו כי הסבירו להם את פרטי הסדר הטיעון והקריאו להם את כתב האישום המתוקן, וכי בני הזוג מסכימים להסדר. גם המערער עצמו הצהיר כי הוא לוקח אחריות על כתב האישום המתוקן ומודה בו.

20. חרף כל האמור, המערער טוען כי הודה במיחוס לו שלא מתוך רצונו החופשי, אלא בשל לחצים משמעותיים שהופעלו עליו מצד רעייתו על רקע חששותיה לעתידה המקצועי. ואולם טענה זו לא נתמכה ולו בראשית ראייה המצדיקה מתן היתר לחזרה מהודיה. כפי שקבע בית המשפט המחוזי, האופן שבו ישפיע ניהול או סיום ההליך הפלילי בעניינו של נאשם על בני משפחתו הינו שיקול טבעי ולגיטימי הנלקח לא אחת בחשבון על ידי נאשמים, ולא בכל פעם שנאשם מביא שיקול זה בחשבון פירוש הדבר כי נפל פגם ברצונו החופשי. אמנם בענייננו לא מדובר אך בבני משפחה אלא בבני זוג המואשמים יחדיו באותו כתב אישום, ובהסדר הטיעון משותף במסגרתו הודאתו של אחד תביא לשחרורה של השנייה מכבלי ההליך הפלילי. ברם אין בעובדה זו כשלעצמה כדי להביא למסקנה כי הודאתו של המערער במיחוס לו ניתנה מתוך לחץ משמעותי במידה המצדיקה היתר לחזרה מהודאה (וראו לעניין האפשרות לערוך הסדר טיעון החל על מספר נאשמים והמותנה בהסכמת כולם: ע"פ 2094/11 בן עמי נ' מדינת ישראל, פסקאות ט"ז-ט"ח לחוות דעתו של השופט א' רובינשטיין (11.10.2011) (להלן: עניין בן עמי)). על מנת לבסס טענה מעין זו יש להעמיד ראיות מספקות. זאת לא נעשה בענייננו. וכפי שנאמר בעניין בן עמי (בו נדון ערעורם של שני נאשמים שהודו במיחוס להם במסגרת הסדר טיעון משותף ל-15 נאשמים):

"לעניין ה'לחץ' לא הובאו בפני הערכאה קמא ראיות כלשהן, ואין סיבה להניח את קיומו כדבר מובן מאליה. סנגוריהם של המערערים נטלו חלק במשא ומתן הממושך שקדם לגיבושו של הסכם הטיעון, וככל שנכחו בהפעלתו של לחץ מסוג כלשהו נגד שולחיהם, היו ממהרים להודיע על כך לבית המשפט, שהרי אם לא היו נוהגים כך היו מכשילים את הערכאה קמא במלאכתה. מטבע הדברים, אפשר שהלחצים עליהם מלינים המערערים הופעלו שלא בנוכחות הסנגורים, ברם, בנסיבות אלו היו המערערים מצווים להביא את הדבר לידיעת אי-כוחם, עובר להכרעת הדין, במטרה להבהיר לאלה, ובאמצעותם לבית המשפט, כי הודאתם הודאת שווא היא. העובדה שלא הונחו בפנינו תצהירים מטעם הסנגורים בהם נאמר כי היו עדים להפעלתו של לחץ על שולחיהם, ואף לא על כך שהמערערים התלוננו בפניהם, קודם להרשעתם, על לחצים מסוג זה, הנה בעיני מכרעת ושוללת מכל וכל את הטענה בדבר הודאת שווא" (שם, פסקה 7 לפסק דינו של השופט א' לוי (ההדגשות במקור); ראו גם: שם, פסקאות י"ז-כ"ד לפסק דינו של השופט א' רובינשטיין; ע"פ 9057/16 חטיב נ' מדינת ישראל,

פסקה 27 (30.1.2018).

דברים אלה יפים גם לענייננו.

21. אכן, בעניין דענא אליו הפנה המערער - בו נדונה חזרה מהודאה של נאשם שהואשם יחד עם אחיו באותו כתב אישום ונחתם לגביהם הסדר טיעון משותף - נעתר בית המשפט לבקשה לחזרה מהודאה. ברם באותו מקרה הלחצים שהופעלו על הנאשם הוכחו לפני בית המשפט בין היתר באמצעות מכתב מבא-כוחו המצביע על הלחץ הנפשי הכבד שהוא היה נתון בו ועל הלחץ שהופעל עליו מצד אחיו להודות במיוחס לו; מסמכים שונים המלמדים על מצבה הקשה של משפחתו, אשר תרם להחלטתו למסור את ההודאה; ותצהיר מטעם הנאשם עצמו. לא כך הם פני הדברים בענייננו.

22. אציין בהקשר זה כי לא נעלמו מעיני ההתייחסויות שהוגשו לבית המשפט המחוזי מטעמו של בא-כוחו הקודם של המערער. ברם ההתייחסויות אלה מצביעות לכל היותר על כך שהמערער עצמו מסר לבא-כוחו הקודם כי ברצונו לחזור בו מהודאתו בשל לחצים כבדים שהופעלו עליו מצד רעייתו. מובן כי אין בכך כדי לעמוד בנטל הרף הנדרש. זאת ועוד, גם לא נעלמה מעיני ההתייחסות שהוגשה מטעם בא-כוחה של האישה, אולם אף בה אין כדי לסייע למערער. כל שניתן ללמוד ממנה הוא כי האישה הייתה נתונה תחת לחץ רב נוכח העובדה שכתב האישום פגע ביכולת תעסוקתה ובסיכוייה להתקבל לתפקיד חדש אליו רצתה להגיש מועמדות, וכי "הלחץ מטבע הדברים הופנה גם אל [המערער] כדי שיסכים לבסוף להסדר הכולל" (ההדגשה הוספה). אף אם יש ליתן משקל לדברים אלה, הם לכל היותר מצביעים על לחץ שאינו חורג מהלחץ הרגיל והטבעי הכרוך בהליך פלילי, וממילא הם אינם מגבשים "נימוקים מיוחדים" המצדיקים מתן היתר לחזרה מהודאה.

23. גם את ניסיונו של המערער להישען על דבריו בדיון מיום 25.12.2023 בו הוצג הסדר הטיעון אין לקבל. אכן, באותו דיון התייחס המערער לרצונו בסיום ההליכים הפליליים בעניינה של רעייתו, אולם מעיון בפרוטוקול עולה כי הדבר לא הוצג כנימוק למתן הודאתו אלא כנימוק למתן הודאתו בעיתוי בו ניתנה.

24. לסיכום עד כאן - בצדק דחה בית המשפט המחוזי את טענות המערער בנוגע לעילת הפגם ברצון החופשי. אף אם המערער לא התכוון להודות במיוחס לו לפני ישיבות הגישור, הוא לא הוכיח פגם ברצון החופשי במסירת הודאתו, ואין הצדקה לאפשר לו לחזור בו מהודאתו מכוח עילה זו.

25. ומכאן לעילה השנייה עליה התבסס המערער - רצון כן בחשיפת האמת העובדתית. גם בעניין זה לא מצאתי מקום להתערב בקביעותי של בית המשפט המחוזי. אין חולק כי המערער ורעייתו עמדו על

כך שהאישום נגדה יבוטל כבר במעמד הדין בו הוצג הסדר הטיעון, ומיד לאחר מכן הם פנו למשיבה על מנת שתפעל לסגירת התיק הפלילי נגדה. גם אין חולק כי בקשת המערער לחזור בו מהודאתו הוגשה רק לאחר שקיבלו אישור על כך שתיק החקירה אכן נסגר. התנהלות זו מעוררת חשש כבד שהבקשה לחזרה מהודאה לא באה מתוך רצון כן בחשיפת האמת העובדתית, אלא מטעמים טקטיים בדמות רצון לנסות ולהטיב את מצבו המשפטי באמצעות ניהול ההליך מבלי שהעננה הפלילית תרחף מעל ראשה של רעייתו (השוו: עניין מחאמיד, פסקה 16; עניין סמחאת, עמ' 802). אעיר בהקשר זה כי אין בעובדה שבא-כוחו הקודם ציין באחת מהתייחסויותיו כי המערער הביע לפניו הרהורי כפירה כבר בשבועיים שלאחר הודאתו, כדי לשנות מהמסקנה האמורה. זאת בין היתר בהינתן העובדה שתיק החקירה נסגר באופן מיידי לאחר הסדר הטיעון. למותר לציין כי ככל שהרהורי הכפירה התעוררו במערער עוד קודם לכן, הרי שעצם העובדה שהוא פנה למשיבה בבקשה לסגור את תיק החקירה בעודו שוקל להגיש בקשה לחזרה מהודאה רק מחזקת את המסקנה שמדובר בפעולה טקטית.

26. אכן, בקשתו של המערער הוגשה עובר למתן גזר הדין בעניינו, ובית משפט זה קבע לא פעם כי בנסיבות שכאלה פוחת החשש כי החזרה מהודאה נובעת משיקולים טקטיים ומתכסיסנות (ראו למשל: ע"פ 5373/23, פסקה 13; ע"פ 2005/20 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (11.8.2020); עניין סמחאת, עמ' 801). ברם באותה נשימה נקבע כי אין בעיתוי לכשעצמו כדי להביא בהכרח למסקנה שיש לאפשר לנאשם לחזור בו מהודאתו, וגם כאשר החזרה מהודאה נעשתה לפני גזר הדין ייתכן שהיא הושפעה משיקולים טקטיים (ראו והשוו: ע"פ 5373/23, פסקה 13; ע"פ 6349/11 שניידר (נשימוב) נ' מדינת ישראל, פסקה 22 (10.6.2013); עניין בן עמי, פסקה 7; ע"פ 6028/13 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (20.3.2014)). בעניינו, כפי שפורט לעיל, דומה כי ביסוד בקשתו לחזור בו מהודאתו בשלב זה עומדים שיקולים טקטיים, ולא רצון כן בחשיפת האמת העובדתית. לפיכך אפוא אין בעיתוי הגשת הבקשה כדי להביא לקבלתה.

27. סיכומי של דבר, גם בנוגע לעילה זו לא מצאתי פגם בקביעות בית המשפט המחוזי ודין טענות המערער להידחות.

אציע כאמור כי הערעור יידחה.

דוד מינץ
שופט

השופטת דפנה ברק-ארז:

אני מסכימה.

דפנה ברק-ארז
שופטת

השופטת יעל וילנר:

אני מסכימה.

יעל וילנר
שופטת

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט דוד מינץ.

ניתן היום, ב' אב תשפ"ה (27 יולי 2025).

יעל וילנר
שופטת

דוד מינץ
שופט

דפנה ברק-ארז
שופטת

עמוד 11

